

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Focea apare în fie care
Sămbătă

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.**Anul XX.****Blaj, 6 August 1910.****Numărul 32.****Vremuri schimbate.**

Stăm înaintea primirii teologilor din 15 August. Iară presimțim, că vom avea prilejul de a vedea cum vin tinerii noștri din toate părțile cu testimoniul de maturitate în mână, rugându-se să fie primiți în seminar. Prevedem cum din mulțimea cea mare de aspiranți se vor alege vre-o 10—12, iar ceilalți din lipsă de spaț vor fi dimiși acasă la părinți, lăsându-i pe cei mai mulți să mediteze cu groază asupra viitorului.

Căci 90% dintre școlarii, cari nu au mijloace, nici nu au de unde să aștepte vre-un alt ajutor, învață în nădejdea primirii la teologie. Pânăce aglomerația pe această carieră nu eră mare, până atunci să fereceau aci tocmai cei mai săraci. De când însă congrua a făcut posibil, ca preotul să poată trăi și în parohii mai slăbuță, de atunci vedem cum tabărăsc tinerii cei cu testimonii mai bune și tinerii cu stare la teologie, lăsând pe mulți săraci, cu testimonii suficiente, în cea mai cumplită desperare.

Cei mai mulți acum din acești tineri fără mijloace în situația aceasta caută după vre-o slujbă, ca să poată trăi și se înfundă deocamdată în vre-o cancelarie notarială fără de gândul, că au să se facă notari, ci numai în lipsă de altă ocupațiune, așteptând cu jind anul venitor, când cred, că eventual va fi loc și pentru ei în seminar. Cei-alalți umblă desperați după vre-un mijloc de scăpare, oferindu-se pe ei oricui sub orice condiții, numai să iese din impasul, în care au ajuns în urma testimoniuului de maturitate.

Ce tristă perspectivă dă astăzi viața unui tânăr maturizant lipsit de parale! Greul vieții, Calvarul se începe pentru el de acum înainte. Câți nu sunt în stare să se facă orice, să între în serviciul oricui,

care i-ar întinde mâna de ajutor, i-ar dă pâne, ca să poată ajunge la vre-o diplomă? Și când le succede, după mulți, trudiți ani, de mulțori cu sănătatea zdruncinată, cu sufletul zdrobit de multele suferințe și decepțiuni, când le succede să pună mâna pe o diplomă datatoare de pâne, atunci văd numai că de abia acum sunt la începutul începutului. Cât nu umblă bieții până ce ajung la un amarât de oficiu cu o plătuță neînsemnată și cât nu să închină la multe capete goale, trecând prin toate umilințele, ce un suflet e în stare să le suporte, ca să-și asigure bunăvoința mai marilor, dela cari atârnă existența și viitorul lor. Cei mai frumoși ani ai vieții le trec în luptă pentru existență, pentru diplomă și pentru vre-un post și când ajung la o stabilitate în groaznicul acest joc al sorții lor ticăloasă, când ajung la un post, din plata căruia vegetă da, dar trăi nu pot, atunci văd numai, ca sunt de mult preste primăvara vieții și firele albe, ce li-se ivesc în barbă, în păr, sunt dovezi despre o viață petrecută în năcaz și desperare. Din visările lor de odinioară nu s'au ales nimic, energie simt, că nu mai au, pe ei nu-i mai mișcă, nu-i mai emoționează nime și nimic, sunt figuri numai, la cari societatea, familia, neamul în cele mai multe cazuri nu mai are ce se conteze. E aceasta o perspectivă foarte tristă. Foarte puțini vor fi — căroră Domnul le-a dat grația sa în măsură mai mare — cari se poată să se zbată prin viața mai altcum și să iasă biruitori din atâta amarăciune, sărăcie, umilință, ce viața ascunde tinerilor, ce stau fără nici un sprijin, cu testimoniu de maturitate în mână.

Carierile cele mari, cari reclamă cheltueli enorme, astăzi nici un farmec nu mai au și nu mai stau în nici un raport cu munca, cu amarul și chinul, ce să dă pentru ele.

Până mai deunăzi mai aveam satisfacția, că tinerii noștri mai mergeau și eu patru clase gimnaziale la preparandie. Decând însă rolul învățătorului începe a fi tot mai pronunțat un rol politic și astfel existența lui tot mai nesigură, tinerii noștri învață mai bine înainte, în nădejdea teologiei, fără să-și deie seamă de aceia ce fac. De aici aglomerația cea mare acum și în gimnaziile superioare.

Aceasta însă nu e bine. Trebuie să atragem atențiunea din nou a părinților și a tuturor oamenilor de bine, căroră le zace la inimă soarta tinerimii studioasă, că în vremile schimbate în care trăim, mai este un alt teren, unde tinerii noștri se pot astăzi ferici — meseriile.

N'am avut în trecut destule cuvinte, cătră preoți, învățători, notari și alți intelectuali ai satelor, rugându-i ca să îndemne și ei pe sătenii lor să-și trimită copiii la meserii. Să îndemne sătenii nu numai pe cei săraci, dar să le spună și celor mai cu stare, ce înseamnă astăzi a ști și o meserie oarecare, a fi masar, bârdaș, zidar, cismar, pălărier și alte multe, pe cari să le practizeze pe lângă economia, ce o are, dacă cu tot prețul vreă să rămână acasă la economie. Cu atât mai mult îndemnăm însă noi, pe toți părinții, cari au copii la școale în oraș, că după absolvirea claselor inferioare dela vre-o școală medie, să-și trimită copiii la meserii.

Meseria este astăzi cea cu mai puțină cheltuială și cea mai rentabilă. Că până când la orice oficiu officiantul de abia poate trăi din plată cu familia sa, meseria e pentru un meseriaș harnic și priceput o baie de aur. Nu este astăzi meseriaș, căruia să-i pară rău, că poartă meșteșug, nici de acela, care să se plângă, că nu are de lucru.

Deci mergeți băieți la meserii. Toți câți nu aveți perspectivă, că

după absolvirea gimnazului, vă veți putea feri din săul vostru, cu puterile voastre, toți câți studiați în nădejdea vre-unui noroc, că dacă veți putea încapa la teologie, mergeți la meserii. Din ce sunteți studenți mai buni, din aceia veți deveni și meseriași mai harnici și mai pricepuți. Din ce aveți mai multă școală, din aceea veți binecuvânta pe Dumnezeu, când veți fi în viață ca oameni de sine stătători. Voi nu veți cunoaște astfel câtă amărăciune ascunde viața pentru toți cei, ce au învățat înainte fără țintă, și de mult veți fi oameni, cari trăiți din munca voastră, oameni, cărora nu le poruncește nime, pânea din mână nu le-o poate lua nime.

Și mai sunt și unele considerații naționale. În evoluția statelor, a popoarelor sunt expectative de o necesitate imperativă. Locul meseriașilor sași din orașele săsești, unde li-s'au permis și maghiarilor să se așeze, l-au luat pe neobservate acestia și au înghițit elementul sas, ținând intru toate concurență cu acela. Locul acestora trebuie să îl ia elementul românesc. Și niciodată nu s'a dat o mai bună ocaziune la aceasta cu astăzi. Meseriașii unguri să imbulzesc cu toate puterile să ajungă în serviciul de stat sau în slujba societăților ocro-

tite de stat. Și statul îi primește cu toată dragostea.

Terenul rămas gol e al vostru. Și acest teren nu e astăzi de desprețuit. În orașele cele mai ungu-rești în Vașarheiu, în Cluj, în Aiud, Turda să simte lipsa industriașilor, ce și-au jertfit independența, firma și au plecat în serviciul comod a statului, care îi cheamă, să-i ocrotească. Locurile lor sunt ale noastre. Trebuie ocupate până ce nu e târziu.

Îndemnăm deci părinții cu toată căldura să-și deie copiii la meserii. Trăim astăzi vremuri noi. Viitor de aur se deschide pentru meseriași și numai pentru ei. Carierile, la cari ne imbulzim noi românii acum de cincizeci de ani încoace, astăzi sunt trecute în zilele lor. Nu acopere truda, ce să pune pentru ele și amărăciunea cu care să mântuiesc. Iar retribuirea legată de ele astăzi nu mai este suficientă în traiul greu de toate zilele. Deci dați-vă copiii la meserii!

Afurisările în Biserica ortodoxă din România. Primim următoarea scrisoare:

Desigur a-ți luat cunoștință, la timpul său, de regretata neînțelegere din biserica autocefală română, dintre P. S. Sa episcopul Romanului și Sf. Sinod, pe chestia legii celei nouă bisericesti, care regulează raporturile dintre Conzistor și Sf. Sinod al

României. Ei bine, pe tema aceasta, s'a fost ajuns până acolo, că Episcopul Romanului pe motive ce nu le discutăm acilea, s'a văzut îndemnat a *afurisi pe unii din membrii Sf. Sinod*. Incidentul regretabil încă nu-i închis; dar puterea luminează, prin d. Sp. Haret, ministru actual al cultelor, a găsit cu cale, din acest prilej, a elabora și publica, un *„regulament pentru cazuri de afurisenii și anateme.“*

Crezând că și cetitorii „Unirei“ vor fi interesați a cunoaște acest „regulament“; vi-l trimit așa cum l-au publicat toate gazetele de aci. Este negreșit, un fenomen curios în biserica românească acest regulament, care ne reamintește de *calvineștile „aprobata și corpilata“*, în care se opriau popii românești să nu afurisească:

Regulament pentru cazuri de afurisenii anateme în România. D. Spiru Haret, ministrul instrucțiunii publice și cultelor a supus M. S. Regelui un regulament pentru cazuri de afurisenii și anateme.

Iată acel regulament:

Art. 1. Nimenea din toate treptele clerului din biserica autocefală ortodoxă română a României, nu va putea aplica această extremă măsură de blăstăm bisericesc, ori-cui, fără autorizația înaltă prevăzută de acest regulament la art. 3, alin. b.

Art. 2. În cazuri de abatere a vre-unui din credincioșii creștini-ortodoxi sau clerici, cari ar cădea în vre-o abatere dela *prescrierile religioase și evangelice*, așa că ar scandaliza pe alți credincioși, i-se vor aplica *măsurile duhovnicești* prescrise de Mântuitorul Domnul Isus Hristos. Al sfântului în particular, apoi împreună cu două sau trei persoane, de care neascultând, îl va arăta Sfântului Sinod prin chiriarhul respectiv.

FOIȚĂ.

ALBUMUL BUNEA.

Rar mi-a fost dat să fi răsfoit și cetit o carte cu atâta interes, ca albumul acesta. Mi-se spunea de mult, că teologii din seminarul nostru se pregătesc să adune la un loc, într'un album, tot ce s'a scris în ziaristica noastră din prilejul morții lui Bunea.

Dădeam neîncredător din cap. Știam despre albumul lui Iorga, cum și despre prinosul dela Cluj al părintelui Dăian. Nu puteam înțelege îndeajuns rostul unui al treilea album. Când mi-s'a spus, că albumul se tipărește, am rămas mirat. Mai mirat, când mi-s'a pus în mână. Nu-mi venea să-mi cred ochilor. Il țineam în mână, mă uitam la el, îl admiram, nu ca pe o carte, ci ca pe o sculă prețioasă. L-am răsfoit mai întâi, — înainte de a-l ceti, — până în capăt, cu pofta lăcomă a curiozității prime. M-am oprit la fiecare pagină și la fiecare ilustrație. Am rămas încântat, uimit de execuția tehnică a cărții, de împărțirea inteligentă a materialului. După-ce am închis-o am început să mă uit la ea, nu ca la o carte sim plăci ca la un eveniment în literatura noastră de dincoace. Dar pe lângă mulțumirea estetică de a fi văzut o carte desăvârșită, m-a cuprins, uitându-mă a doua oară la acest album și în deosebi la ingenioasa copertă, — în fața

o cruce frântă și niște brazi indoși de furtună — zic, m-a cuprins un sentiment de o înduioșare mare.

Mă gândeam la cel dus și la tinerii „clerici din seminarul Buneinvestiri.“

Mă gândeam la tinerii cu sufletele pline de atâta vigoare de viață și de sentiment, — la cel ce a trecut printre dânșii ca o lumină vie, puternică, ca un apostol neînfricat al convingerilor drepte. Mă gândeam la minunea, la taina mare de primenire, de renaștere, de înviorare, ce s'ar fi săvârșit, între împrejurări norocoase, în aceste suflete tinere. Mă gândeam la zodia nenorocită ce ne paște neamul și biserica. Și mă gândeam la multe, la cele ce nu sunt și ar putea să fie, la vremile ce se învârtesc tot mai năprasnic deasupra bisericii și neamului nostru, la neputințele noastre, la lipsa noastră de însuflețire și de dragoste de muncă. Și mi-se părea, că se rupe ceva în mine de durere.

Stăpânit de aceste sentimente îmi venea să strâng la pept de bucurie pe „tinerii clerici“, cari ne-au dat prin acest album dovadă, că știu muncii serios și că se știu însuflețiți pentru oamenii noștri mari și providențiali.

După-ce mi-am potolit curiozitatea prin răsfoire, m-am apucat dela început să-l ceteșc și să-l examinez mai cu răgaz.

Ilustrațiile prime: coperta, făcută de dl. Flaviu C. Domșa și chipul lui Bunea

ambele în colorii, sunt foarte succese. Tot asemenea succese sunt și celelalte ilustrații cari cuprind anunțurile funebrele, vederi din Vad, locul de naștere alui Bunea, vederi din Blaj. Bunea ca student la propagandă și ca student pe gimnaz, cum și în vrăstele de mai încoace, un fragment din manuscrisele lui etc.

Cuvântul de introducere pe care-l scrie, în numele „clericilor din Seminarul Buneinvestiri“, o peană foarte dibace, e de toată frumusețea.

„Neamul întreg jelește pe un hărbat mare — se zice aici — pe un om providențial, pe unul din luptătorii săi cei mai vrednici, — noi, tinerii Leviți, cari învățăm carte în Seminarul Buneinvestiri, noi vărsăm lacrimi la groapa părintelui, care s'a dus atunci, când mâna sa ne cuprindea mai cu căldură și eram mai mângâiați că-L avem. Durerea ce o simțim singur Dumnezeu poate să o măsoare.“

Întreg materialul e împărțit în cinci capitole: moartea, jalea neamului, funerarii, postum și epilog. În toate se recapitulează în șir cronologic, tot ce s'a scris din prilejul morții în foile noastre de aici și de dincolo.

Deși cetisem de atâtea ori aceste lucruri, în foi mai întâi și în albumul lui Iorga a doua oară, totuș nu mi-am putut răbdă să nu le recetesc din nou. Tiparul e

abunăseamă că și Preacurata ar vorbi-o de s'ar scobori din cer în mijlocul adunării. Cum le-o fi plăcut nemților acestea cuvinte nu știu, destul că mie mi-o tihuit atâta alipire față de neam și limbă în fața așazicând a unei lumi întregi. Toți oratorii au accentuat dragostea și alipirea poporului propriu față de Preacurata Vergură Maria, voind parte să constate în fața lumii cu mândrie multă, că poporul, națiunea lor, ca nici o alta, a eselat în a cultiva cultul Maicii Dlui și că deci se bucură de noul prilej ce li-se dă și acum de-a manifesta iubirea lor fiească, față de scumpa-le maică. Târziu de tot pela 11 seara s'a terminat această primă ședință de introducere cu cântarea „O preasfântă, o preacurată Vergură Maria...” Ce frumos răsuna catedrala vastă, tixită de o lume de oameni de pretutindeni de accentele acestei cântări însuflețite, eșite din mii de pepturi bărbătești. Da, da, cântarea pătrundea valuri, valuri spre ceriu și Mama deacolo de sus, privind cu drag la fiii săi ti binecuvântă pe toți.

(Va urma).

Chestia catehisării.

Preaonorată Redacțiune!

În un număr al „Unirii” se aduce înainte chestia catehizării, sau cum pruncii și ignoranții să se instrueze bine în învățătura creștină, adevărată cum aceea învățatură să se facă pricepută celor neștiutori, apoi cum să li-se miște voia spre a o urmă, și cum mai ușor să li-se imprime în memorie cele mai de căpetenie adevăruri.

Soluțiunea acestei Teme în prima linie depinde dela grația divină și *conlucrarea zeloașă a catehetului*. A așteptă toate dela un catehism sau dela o metodă oarecare, nu se poate, pentrucă aceste sunt mai mult mijloace subsidiari.

Spiritul, firea și vieța catehetului sunt motoarele principali ale catehizării. Chiar și cel mai perfect catehism în mâna unui catehet fără spirit rămâne numai o literă moartă, pe când catehetul pătruns de credință, plin de iubire și dextru în propunere, poate să deie vieța chiar și formelor celor moarte a școlii și să le împărtășească elevilor evlavie. Numai inima și zelul catehetului pentru a lucră mântuirea sufletească a tineretului, poate se dicteze acele reguli după cari au se purceadă atât în instruirea singuraticilor, cât și a elevilor în clasă. Iubirea pruncilor să fie regula principală și ne vom convinge, că între acești nevinovați vom deveni mame delicate. O frunte sănină, vorbe încurajitoare, asemănări simple, răbdare de a repetă de multe ori cele de lipsă, premiarea celor supuși și buni, vor face ușoară opera catehetului. Cu un cuvânt blândea Domnului Isus față cu mititeii să nu o piardă din vedere nici când catehetul. A merge în școală a luă manualul, a pune întrebare elevului, al dojenl dacă vre-un cuvânt nu l-a memorizat bine, apoi a zice la urmă, n'o acum luați de aci până aci, după mine nu e catehizare.

Este drept, că catehismele bune sunt indispensabile, că ele ușurează memorizarea materiei. Catehismele ce acum le avem sunt greoaie pentru elevi, pentru aceia am auzit din gura multor studenți că li-e grea religiunea, pentrucă nu înțeleg ce învață. Și

întru adevăr pare a nu fi făcute pentru începători, ci pentru cei trecuți prin școli, gem de termini și cuvinte nefolosite în vieța, pe când catehismele trebuie se fie în o limbă cât mai vulgară compuse.

A dă un catehism bun nu e lucru ușor, și poate din cauza aceasta nu numai la noi, dar nici la alții nu prea găsești catehisme bune. Dar ce nu este poate și sperăm să fie.

Arad, la 2 August 1910.

Dr. L. Luca.

REVISTE.

Ungaria. Din casa țării dela Budapesta a sunat cuvântul de împăcare între români și maghiari. O poveste veche și de atâtea ori spusă când cu glas mai înalt când cu glas mai potolit — după cum erau și timpurile și după cum erau și oamenii, cari spuneau cuvântul. Cuvântul însă nici odată n'a fost spus cu sinceritate din partea maghiarilor. Ei strigă mereu să ne împăcăm cu ei — cam șoadă treabă — noi, cei bătuti și huiduiți să oferim pace opresorilor noștri — dar niciodată nu ne spun pe față, că ce ne dau pentru pace. Răsboiul îl cunoaștem prea bine — ne-am născut în el și vom muri luptând — dar nu avem nici ideie de binele ce voiesc să ni-l deie stăpânii noștri. Ni-e teamă de pacea ce ne-ar da-o maghiarii — care, după cum să simte, ne-ar aduce moartea noastră ca popor. — Decât o astfel de pace mai bine o luptă continuă.

Și apoi e și o absurditate să se ceară dela noi să depunem armele și să ne apropiem gudurându-ne de maghiari. Până când colo sus ei strigă pace și iar pace — cești mici, cu puterea ce li-s'a dat și cu încuviințarea celor mari, ne sugrumă jos de să ne omoare. Va fi și asta poate vre-un reson de împintinare la pace.

Și apoi preste tot dacă e vorbă de pace trebuie să domnească un spirit de pace în ambele tabere beligerante.

Pacea dacă s'ar face în chipul cum se dorește și între împrejurările date inchiindu-se numai în favorul maghiarilor ar fi o umilire rușinoasă pentru noi.

Dar preste tot de pace credem nu să poate vorbi, pânăce nu va încetă goana pornită contra noastră și cât nu se va face dreptate revindecațiunilor drepte precum pretențiilor culturale, economice și politice al românilor din Ungaria.

Turcia. Din Salonic se telegrafiază că Români din Macedonia își dau toată silința să se împace cu patriarhul. Ei cer dela patriarh revocarea excomunicării preoților români, cari la rândul lor vor cere dela patriarh scuze și se vor supune pedepsei canonice ce li-s'ar da.

Cuțovlahii din vilaetele Monastir, Ofrida, Vodena, Veria și Costaria, cer dela patriarh că în aceste vilaete să se înființeze vicariate românești. Intre pretențiunile naționale ale Cuțovlahilor locul întâi îl ocupă cererea lor ca națiunea românească și școlile românești să fie recunoscute ca atari.

Cuțovlahii au adresat câte un memoriu guvernului României și al Turciei, rugându-i să intervină în favorul acestor pretențiuni.

Spania. Din Madrid se anunță că mai mulți fruntași spanioli depun mari stăruințe pe lângă guvern pentru a restabili buna înțelegere între Spania și Vatican.

Partidul clerical a pornit împotriva guvernului o campanie vehementă, convocând o mulțime de întruniri publice. Dată fiind marea nemulțumire ce stăpânește păturile de jos ale poporului, convocarea acestor întruniri a dat pe alocuri prilej la demonstranții zgomotoase. Guvernul a oprit mai multe întruniri, iar împotriva ațățătorilor a pornit proces.

Pentru întrunirea ce va avea loc Dumineca viitoare în San-Sebastiano partidul clerical face cele mai mari pregătiri. Pretutindeni se impart broșuri în mii de exemplare în cari guvernul e prezintat ca dușman al bisericii și al religii.

La biserică, în această luptă contra ideilor anarhiste s'au alăturat cei mai de seamă bărbați ai Spaniei.

Ziarului „Berliner Zeitung” i-se telegrafiază din Roma, că Vaticanul e hotărât să excomunică pe toți șefii mișcării anticlericale și chiar și pe Rege, dacă guvernul nu va cedă. Cercurile vaticane sunt foarte amărâte, că Regele s'a dat în brațele anticlericalismului.

Cătră iubiiții nostri cetitori!

Din darul lui Dumnezeu am intrat în anul al XX-lea. De obicei o foaie care a ajuns această vrăstă, trebuie să fie și cetită și bine sprijinită.

N'am putea spunc că scrisese noastre, nu se bagă în seamă și că cetitorii nu urmăresc cu destul interes cele ce publicăm.

Avem atâtea dovezi de aderință și atâtea scrisori de îmbărbătare.

Dar nu de acestea ne trebuie nouă. Noi am dori să n'avem nici o datorie și nici un datornic. Năcazul e, că avem de amândouă. Și dacă ne bucurăm și noi azi când scriem în fruntea foii anul al XX-lea ne doare, că nu putem face nici un pas înainte.

Ni se cere să apărem de mai multe ori, unii cer să apărem zilnic, să reducem prețul de abonament, să dăm suplimente de predici, să dăm o mai mare dezvoltare părții literare, și multe altele. Toate le-am face bucuroși, dacă mai ales n'am vedea registrele administrațiunii pline cu restanții de zeci de mii.

De aceea să ni-se îngăduie o vorbă sinceră la începutul trimestrului al doilea din acest an. Toți ceice ne iubesc și doresc progresul nostru să-și achite restanțiile și plătească abonamentul înainte, iar aceia, cărora foaia noastră li spre greutate trimitem înapoi. În chipul acesta ni-ar face un bun serviciu și unii și ceilalți. Și frații preoți, cărora mai ales le adresăm aceste șire, au ajuns în situația de a putea să ne ajute.

Și noi o și cerem și o și așteptăm.

Mormântul lui Axente.

Mâni pii au ridicat, fără zgomot și tărbou, un strălucit monument de marmoră neagră la mormântul lui Axente în cimitirul bisericii noastre parohiale.

Monumentul înalt de 3 $\frac{1}{2}$ metri poartă inscripția:

†

Prof. leg.

AXENTE SEVER

(Ioan Baciu).

1821—1906.

Mormântul e de asemenea foarte bine îngrijit și împodobit cu flori.

Noutăți.

Clerul gremial, în frunte cu Veneratul Capitlu, precum și celelalte corporațiuni s'au prezintat, Dumineca trecută, în fața I. P. S. D. Mitropolit Victor, spre a-l felicita pentru denumirea de conșilier intim. La vorbirea părintelui prepozit I. M. Moldovan, Escelența Sa a răspuns foarte călduros, mulțumind Măiestății Sale pentru înalta distincțiune. Duminecă Escelența Sa va da un prânz festiv de 60 tacâmuri.

Din Arhidieceză. Duminecă în 31 Iulie Esc. Sa Mitropolitul a conferit ss. orduri ale subdiaconatului și diaconatului, iar Marți în sărbătoarea s. profet Ilie ordul sf. preoții clericilor abs.: Dr. Alexandru Rusu, Petru Simu, preoți disponibili și Alexandru Moldovan, dispus de adm. parohial în Nyárádt-ándrásfalva (tr. Mureșului). Tot Marți a conferit sf. ord al Lectoratului clericilor: Ioan Precup și George Achim.

Adunarea cercuală a despărțământului XI „Blaj“ al „Asociațiunii“ s'a ținut în ziua de 2 a l. c. în comuna Ohaba, în prezența unui mare număr de popor. Din Blaj au participat la această adunare: I. F. Negruțiu Ioan Fodor, Dr. Oct. Prie, Al. Ciura, Dr. D. Szabó, Vasile Suci, Nic. F. Negruțiu, Emil Negruțiu, Nic. Pop stud. fil., Ștefan Pop prof. Ioan Astăluș, Alex. Măcelar, V. Barna, Aug. Gruția, A. Ienășel și N. Baciu. Directorul despărțământului dl I. F. Negruțiu deschide adunarea printr'un discurs foarte potrivit, arătând ținta, ce o urmărește „Asociațiunea“. Discursul e ascultat cu multă atențiune de mulțimea de popor, ce eră postat în curtea școlii. Urmează rapoartele despre activitatea comitetului, cari se iau la cunoștință și se aproabă. Se remarcă activitatea mai însemnată a agenților din Lunca, Țapu, Cenade și Crăciunel. Gustul de cetit se lățește din ce în ce mai mult; se cere de pretutindeni augmentarea bibliotecelor populare. Dizertația „Pomenirea lui Ioan Creangă“ a prof. Al. Ciura a fost ascultată cu mult interes. Conferențiarul a vorbit despre scriitorii poporani și însemnătatea lor, oprindu-se la opera lui Ioan Creangă, în legătură cu aniversarea a 20-a a morții acestui scriitor. Delegați pentru adunarea generală se aclamează dd Dr. Iuliu Maniu și Aurel C. Domșa. Deosebit de frumoasă a fost expoziția lucrurilor de mână și a țesăturilor, cari au împodobit o sală spațioasă din edificiul școlii. E o dovadă strălucită de gustul artistic al țerancelor noastre. S'au distribuit 52 coroane premii pentru cele mai frumoase țesături. Noul comitet s'a ales în chipul următor: Dr. Iuliu Maniu director, iar membrii Dr. Vas. Suci, Șt. Roșian, A. C. Domșa, G. Precup, Dr. Ioan Rațiu, Al. Ciura, Ioan Maior, Vasile Suci, Ștefan Pop.

Anunț. Cursurile „Școlii pentru economia și industria de casă“, susținută de „Reuniunea femeilor române din Sibiu“, se încep pentru secțiunea economică (de menaj) la 1 Octomvrie n. și pentru cea industrială la 1 Septemvrie n. Instrucțiunea secțiunii economice cuprinde: a) învățământ practic: pregătirea bucatelor, conservarea poamelor și legumelor, spălatal și călcatul rufelor, confecționarea rufelor etc.; b) învățământ teoretic: economia de casă, contabilitatea etc. Instrucțiunea secțiunii industriale cuprinde: cusut, croit, impletit cu mașina, tors și țesut. Informațiuni se pot primi dela: Comitetul „Reuniunii femeilor române din Sibiu“.

Necrolog. † Ștefan Mariș paroh gr.-cat. în Șutu după un morb greu și îndelungat, în etate de 39 ani și 14 ani ai preoției, împărțit cu sfințele taine ale moribunților, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului în 1 August 1910 la 5 $\frac{1}{2}$ oare dimineața.

Odihnească în pace!

INVĂȚĂCEL.

Se primește în prăvălia de manufactură și mărfuri curente UN BĂIAT care are 1—2 clase gimnaziale sau asemenea școli. — Pe lângă limba română să știe și vre-o altă limbă a patriei. — A se adresa la AUGUSTIN STUPARIU în BLAJ.

(56) 2—3

Se primește:

patru învățăcei doi pentru tâmplărie și doi pentru zădărie.

A se adresa la:

Emil Oltean,

(58) 2—2

măestru zidar.

TABELE DE CETIRE

conform ordinațiunii ministeriale Nr. 76000/907,

cu text românesc, acomodate la orice metod. Cor. 6.

cu text unghuresc, acomodate la orice metod Cor. 4'80.

Ambele după manuale aprobate de înaltul minister de culte.

Comandele se pot face la firma editoare:

Librăria diecezană Arad.

(61) 1—3

Uleiul pentru urechi

a lui **Dr. G. Schmidt**, medic legist și militar, vindecă repede și perfect asurzencia cronică, durere de urechi, vâjăitul și alte boale de urechi și în cazuri învechite. O sticlă e 4 cor. și se poate căpăta la farmacia: **Grósz Nagy Ferencz, gyógyyszerész,** Debreczen, Kossuth-utca 8.

(62) 1—1

Pe lângă **Proviziune mare** caută agenți spre vânzarea de **jaluzii pentru ferestre**, fabrica de **jaluzii Schillinger Simon és Társa**, Budapest, Gróf Zichy Jenő utca 16, unde au a se adresa ofertele și comandele în scris.

(63) 1—2

UN BĂIAT

corăspunzător ca ucenic la renumita **prăvălie de băcănie și delicatose ȘTEFAN NYERGES** în **BLAJ**, imediat să primește.

(64) 1—3

Muschong. Băile Buziaș
Phönix apă minerală de **Buziaș**

SCUTITĂ DE BACTERII

apă minerală naturală

RECREAZĂ-VINDECĂ. RECREAZĂ-VINDECĂ.

S'a dovedit de cea mai cu efect contra morburilor de rărunchiu, de beșică, contra catarului cronic de rărunchiu, contra formării nisipului și a petri în beșica de apă.

Recomandată de medici.

Depositul principal e la Gelb I. Blaj.

(36) 22—2

Partea literară.

Icoane din luptele Bisericii.

de I. Roșiu.

(Continuare).

45

Și ca să nu fim nici aici sgârșiți în pilduri, lăsăm să urmeze întocmai și cuvintele lui Weigand referitoare la originea primei și unicei comunități bisericesti aromâne unite, în Perivoli: „Când mișcarea națională a populației aromâne porni a se extinde de-a binele, voi preotul la care aveam cortelul, să cânte aromânește în biserică; fiind însă așa ceva oprit din partea vlădicului, a căutat să fie susceput în legătura bisericii aromane din Monastir cu preot unit. Reîntors la Perivoli, fu invitat la judecătoria dela Grebena, pentru a se justifica acolo. El se duse fără bănuială, — dar fu prins și tradat vlădicului, care lasă, să fie adus în claustrul Sfântului Dionys... unde petrecu, închis, trei luni, fiind silit să slujească de servitor și primind mâncarea cea mai rea; — îl ameninșaseră chiar și cu moarte (a stat trei zile întregi închis într-o groapă) de nu va recunoaște autoritatea patriarhului. — Reuși însă a trimite... în Sârbia o scrisoare, și prin mijlocirea acesteia și cu a consulatului austriac din Monastir își recăstigă libertatea, — iar azi își poate cetă neconturbat Evanghelia în limba aromânească, fără a se teme cătuș de puțin de vlădic...“ (V. V. Weigand: Die Aromunen I. Leipzig 1895 pp. 137 u.).

Noi cătră aste n'avem nimic de a mai adăuga.

Astfel se prezintă pentru noi dacă știm cum s'o înțelegem, Biserica unită cu Roma, ca un avantaj nemăsurat de mare: ca un bastion de cel mai fervent naționalism românesc, — fără să mai și pomenim energia ei morală, despre care mai jos.

D'apoi Biserica română neunită?

Nu-i vorba de-a o ignora!

După îndelungă studiere și precumpănire amănunțită, la lumina celei mai extinse bunăvoinți, am ajuns la următoarele: Biserica neunită a avut hotărât în lungul alor niște veacuri un fel de misiune morală în mijlocul poporului nostru, — dar prea vagă, prea spălăcită, prea abătută în superstiție, prea amortită, și prea slugarnică pentru toate curentele străine. — N'a fost moartă, dar nici n'a trăit; a vegetat neputincioasă în fața tuturor vânturilor vrăjmașe, ca un brusture fireav trezit între bălării eterogene; — și umilă cum eră din firea ei, s'a retras mulcom în orice cătun împăngonit; ori dacă s'a simțit între ziduri de schituri, fie fost ori cât de sărace, ei i-a fost destul, pentru a se închipui împrejmuită de episcopii și mitropolii.

Nepretențioasă, cu un spirit grotesc de sărăcios, lăsată în voia vremilor (halal de legăturile cu patriarhia din Constantinopol!) așa și-a îngrogat anii dupăolaltă, fără să se fi putut ridica la suprafață nici măcar în evul mediu, când spiritul adânc creștinesc dospise întreaga societate omenească chiar și cea mai cultă, și când acest spirit asigurase biruința deplină a credinții romane — sigur mai istețe și mai de viață, decât ori care alta — asupra sufletului omenimii. — Și aci zace păcatul neiertat al Bisericii ne-

unite! Ar fi trebuit un braț vânjos, un dar suprafiresc, care să o smulgă din toropeală făcând astfel cu o cale și din Români robii pe propriile holde strămoșești: oameni, și oameni conștii de sine și de obârșia lor. — Ei dar chiar mâna asta a promiei cerești lipsiă. — Ici-colea strămoșească, buua Romă trimețică și duh de ajutorare fiilor ei rătăciți (vezi tractatul III), — cași atunci se întindeau însă rapid ghiarele Fanarului preste prada asta românească, răpită la spatele divului Traian atunci, când ursitorile Românilor adormiseră cu tortul în poală. — Știa doar astă hidră fanariotă, cum are să sugă mai cu folos sângele Românilor; nu cumva aceștia să ajungă la „lumină cunoștinței“, căci la un atare caz dădea greș monopolul ortodoxiei grecești, iar pentru pungile patriarhatelor grecești din Orient un astfel de greș nu eră deloc irelevant.

Astfel bieții români au trebuit să tângească în prostie și întunec.

Au venit și trecut preste dânșii popoare: unele s'au folosit de prostia lor umilă, cu care ti îndopase pravoslavnicia — li-au prăpădit și mâncat avutul, apoi i-au lăsat în grija Domnului; ba alte neamuri, mai astute, nu numai, că i-au despoiat, ci li-au dripit și sufletul dintr'ânșii aservindu-i pe moșia proprie.

Aste nu-s povești, prinse din vânt, ci fapte palpabile, sub greumântul căroră acest neam nenorocit, mai mult ori mai puțin, dar asudă sudori de sânge până în zilele noastre...

— Toată cinstea ori cărni luptător principiar! Drept aceea, departe de a contesta valoarea personală alor cățiva „ortodoxi“ ai noștri, cari în buna lor credință, au sprijinit și sprijinesc cu fapta și cu condeul zidurile pornite spre urnire ale bisericii „ortodoxe,“ — noi, mărturisim, nu facem taină prea mare, ori discreție superfluă din convingerile noastre, ci ne spunem părerea pe față: Biserica românească neunită — ca un ce heterogen de firea intimă viguroasă a Românilor, cari azi pășesc pe întrecute cătră lumină cât mai multă: se va deplasa tot mai mult; iar la un anumit moment se va desbără de trupul românimeii ca o haină învechită, pe care o desbraci de silă, căci — pe lângă croiul rău, original — de purtată ce e, nici cărpocel n'o mai poți.

Ba zicem și mai mult: dacă n'o vom desbrăca noi, va cădea de sine, precum cade coaja verde uscată de pe găoacea de nucă coaptă.

Și toate acestea se vor petrece atunci pacinic, fără cea mai mică sguduire. — Un singur gând, și acesta original românesc, va săgetă atunci prin toți ca prin unu: „Roma, eterna Romă, leagănul obârșiei și a credinții noastre!“

Că azi acestui gând i-se mai pun pe-deci — pricepem!

Dar că părerea noastră de mai sus nu e scornitură: resimțim zilnic.

Cei-ce șiu și simțesc câte grele bariade înaltă biserica neunită înaintea progresului bisericii unite și a neamului românesc preste tot — iscălesc, fără cea mai mică remușcare de conștiință, cu ambele mâni profetia noastră.

Indiferentismul brut în ale credinții suprafirești, lătit preste întreaga jnie în biserica neunită, a cules o hunișoară turmă de victime nenorocite și din biserica noastră unită.

Și până când poporul, în inferioritatea sa, va mai avea destul de ademenitor refugiu în biserica neunită dinaintea normelor de morală trează și de viață religioasă mai adaptată recerințelor vremii noastre, ce se practizează faptic în biserica unită: zău, că neamul nostru românesc va putea progresa numai într'un rând cu meicul.

În poporul nostru și azi mai dăinuiesc oribile păcate, cari ne istovesc, nu numai puterile morale și fizice pe o formă, ci omoară și ori-ce avânt de idealism săcătos — sunt deci moartea tuturor pornirilor noastre în spre bine.

Prea puțină noastră susceptibilitate față de ideile noi, cari scurmă deja prea îngrijitor sub solul nostru creștinesc, dimpreună cu trândăvia noastră moleșitoare, ce co-bește a mizerie și prăpăd: Sunt toate numai efluxul otrăvit al unei letargii morale din corpul nostru.

Concubinagiul, aplicările perveze, precum și toate celelalte veleități păcătoase căte răsar sub umbra „necurății“ și a „lenei“ sunt o boală s'o spunem drept: în contra căreia biserica neunită stă neputincioasă, iar cea unită, punându-i-se tot mereu bete între ște: nu răzbește îndestul.

Și aci poți prescrie recete, căte i-ți plac, — nu folosește!

Zădarnic vei cuvântă, că păcătoasele enigme sexuale se desleagă prin educația voinței, prin creștere de caractere ferme, prin o raționabilă ascheseă adânc creștinească deci, prin Autodisciplină cuminte, al cărei inginer de pază și reflex suprafiresc e pudorea; (V. Fr. W. Foerster: Sexualethile u Sexualpädagogik, Kösel, Kempten — în trad. Dr. Schütz Bpesta 1900. pp. 161, 34, 126, 166, 168 uu.) zădarnic toate acestea, dacă n'au cui le spune!. Și iarăși tot zădarnic ar luptă și s'ar frânge deoparte toată biserica unită pentru reîmprospetarea nervului de viață românească-creștinească, zădarnic ar canaliza multele abuzuri sexuale amăsurat prescrișelor ei înțelepte în sfințenia căsătoriei (Capellmann—Bergmann: Pastoral-Medicin. Aachen 1910 p. 131) hipotetic indisolubile: dacă pe de altă parte, biserica neunită declară solubilitatea căsătoriei (firește după calapodul calvinilor șcl.). — Cu adevărat: purtăm apă în ciur! — Trebuesc rane mai deschise decât acestea? Și încă căte alte mizerii s'ar putea aci înșiră!

Dar timpul trece, spațiul se gată și — mâna obosește; le lăsăm.

Știi, ce ar însemnă unirea tuturor Românilor cu Roma, în modul, cum sunt azi uniți Români din Ardeal pe jumătate?

Cimentarea românizmului în fața viitorului și nivelarea lui la mai vrednică lumină — cu o bună vreme mai degrabă.

Căci să nu uităm! — Ce înseamnă azi catolicismul?

Înseamnă o putere, și încă mare putere, care a dictat și dictează aspru nu numai în morală, ci și în politică.

Inconștiința piperniciei noastre față de puhoiul vrăjmașilor nu ni-ar strică, de-am avea un sprijin cald ca Roma, la sinul căreia nime nu e mai în drept a se simți *acasă* decât chiar noi.

Azi catolicismul mișcă țări și mări; din „Marea-Austrie“ prin Germania până în America de Nord.

Senzația cea mai proaspătă cu „Marea-Croație“ tot pe catolicism se bazează.

Și-apoi încă o observare alături: încheierea tuturor Românilor într'un singur corp de „uniți cu Roma“ ar însemna o forță de puternică rezistență și împotriva Ungurilor catolici, față de metehnele cărora la un atare caz norocos mai cu ispravă am putea proceda în zilele noastre de grea cumpănă atât la Roma, cât și la sceptorul împărătesc... Săpienti sat!

Dar și pe lângă toate avantajile aste peremptorii, adânc tăietoare în viitorul nostru ca Români și ca creștini, — să nu uităm nici aci bila de frunte, pe care necredinciosul Rousseau o aruncă în joc când zice: „Dacă mi-se va dovedi, că sunt dator a mă supune în privința credinții religioase vreunei autorități, atunci mâne mă fac catolic (V. Hettinger: Apologie des Christentums II, p. 337).

Cuceritul prelat cu sufletul de aur Bougaud tractând creștinism în vasta sa operă de 5 volume, scrise în decurs de paisprezece ani, la începutul operii, definind Biserica, zice, că aceasta e: tovărășia sufletelor concepută din dragoste reciprocă: din dragostea lui Dumnezeu către oameni și din dragostea oamenilor către Dumnezeu.

Așa la începutul volumului dintâiu; — iar în perorația volumului al cincilea se exprimă cu o dulce gingășie resemnată *cam* astfel: Înainte cu 14 ani ziceam la începutul scrierii mele, că Biserica s'ar fi conceput din dragoste împrumutată: din alui Dumnezeu către oameni și din a oamenilor către Dumnezeu. Azi însă, după-ce am mai îmbătrânit am pățit, experiat și văzut foarte multe: Șterg din definiția pomenită „dragostea oamenilor către Dumnezeu“ și prăbușit căzând în genunchi îmi acopăr privirea, și frângându-mi mâinile gem cutremurat cuvintele din urmă: *Tu, unul Dumnezeul meu, unic numai Tu și iubii fără preget — toți ceștialalți suntem nemernici...*

Prea m-au putut ipresiona cuvintele aste extraordinar de frumoase, căci prea de multeori îmi trec prin minte, — și ca-și atunci îmi cobor unil gândurile în adâncul sufletului, și mărturisesc întru mine, că: drept a avut acel curios apostol, când a distins atât de pregnant dragostea lui Dumnezeu de către nemernicia noastră omenească.

Doamne, câtă minune n'ar putea face o dragoste curată între noi Români!

Dacă dragostea noastră ar fi într'adevăr curată, și dacă rugăciunile noastre s'ar îndreptă neprihănite, ca tămăia, înaintea lui Dumnezeu, — și dacă ridicarea mânilor înaintea Celui răstignit pe Cruce de pe altarele noastre ar fi o sinceră ardere de seara înaintea aceluiaș Dumnezeu: atunci ar fi trebuit deja de mult să se darne între noi ori-că prilaz de zavistie împrumutată, ce trage încă și azi cordon puternic între

pristoalele noastre românești și jertfele de pe ele.

Apropiere, prietenească, frățescă apropiere de olaltă, — cunoașterea reciprocă și a pretențiilor vremii înaintate, — simpatii împrumutate pentru durerile și visurile comune: aste vor deslegă și problema contopirii Românilor într'un gând și într'un simbol de credință. — Când vor fi toate aste, atunci vor cădea de sine toate micile motive, câte ne desbară azi, dimpreună cu închipuita stavilă uriașă a celor patru puncte — asupra cărora, fără hermeneutică comună, e timp pierdut a ne mai capacita reciproc.

Trebuie să biruite slăbiciunile omenești: aci e punctul culminant al neînțelegerilor.

Neînțelegerile capitale pornesc totdeauna din pricine prea bagatele, și nu arare se întâmplă, că egoismul împreunat cu alte pete mărunte și nedemne ale minții omenești — numai *ulterior*, și numai din interese josnice caută *anume*, și, firește, găsește, căci *făurește*, motive mai mari, cu cari atâtă și continuă nepotrivirea concepută din nimicuri.

Inima și pornirile omenești trebuie acclimatizate în spre bine, — cu frică, cu credință, și cu dragoste trebuie apropiate sufletele omenești de mărimea iubitoare alui Dumnezeu: și atunci, disparând zidul chinezesc: — cauza noastră comună a câștigat! — Omnia vincit amor — dragostea toate le birue, zice Vergiliu. Și dacă sunt adevărate graiurile aste, atunci cu o sfântă reculegere de sine, cu bunăvoință împrumutată, cu o dragoste superioară, care să știe plană în sferele idealurilor fără de prihană personală, — și cu încredere în Dumnezeu: vom deslegă poate, în fine, pe cale pacinică ceea ce n-am putut până acum deslegă cu sfada.

Drept urmare, îmi încheiu lucrarea în semnul dragostei, cu rugămintea, că celce o ceteste, — să o considere ca un apel călduros pentru o pornire mai frățescă, mai sinceră, mai creștinească, mai dumnezească, și deci mai *nobilă* între noi Români; — s'o răsfocască cu încredere, și de va fi aflat în ea vre-o idee bună, să nu o lașe în părăginire, ci să o desvoalte mai departe spre binele nostru românesc al tuturor! Și de cumva peana, în fuga ei pripită, poate n'a rotunzit și poleit în destul ici-cole coloratura eventual cinică, și asprimea pe alocurea colțuroasă ori chiar efrontă a expresiunilor de pe vre-o pagină, ori alta: cer considerare, la locul acesta, pentru slăbiciunea mea omenească; — în același timp însă: nu-mi revoc nici un dram din *convingerea motivată* — care din principiu, ascultă și cumpănește cu bunăvoință toate părerile contrare, — *dar care, încolo, în persistința ei superioară, mândră și independentă: frânge oțele, îndură cu resignare clevețe-batjocură-bagatelizare-desconsiderare-ignorare fățarnică, — și înaintea căreia un singur împărat poruncitor are cuvântul: Adevărul.*

Iar dacă acest *adevăr* n'a dat cumva adastă de inimi șterpe și impietrite, am făcut un pas înainte.

— Fine. —

Bibliografie.

A apărut:

ALBUMUL BUNEA

în o minunată execuție tehnică și cu un cuprins bogat de peste 200 pagini.

E admirabilă coperta în mai multe colori, după originalul pictorului nostru **F. C. Domșa**. Urmează, numai decât la început portretul cel din urmă al canonicului Bunea în patru colori. Și alte peste 20 clișee, apoi capete artistice, suplimente, etc. Textul se împarte în următoarele mari capitole:

- I. Moartea.
- II. Jalea neamului.
- III. Funerariu
- IV. Postum.
- V. Epilog.

Este o carte vrednică de memoria marelui nostru Bunea.

Se vinde în folosul ridicării unui mausoleu la groapa meritatului bărbat al bisericii și neamului.

Prețul unui exemplar, pentru abonați: 6 cor., pentru neabonați 7 cor.

NOTĂ: Pentru ușurarea administrației, abonaților se trimite cu rambursă. Aceia dintre stimați abonați, cari ar dori să nu li-se ramburseze, sunt rugați să anticipe prețul de 6 coroane + 55 bani taxă de porto și recomandare!

Comandele se pot face la

Adresa: Albumul Bunea — Blaj-Balázsfalva sau Librăria semin.

1. Teologia dogmatică fundamentală de Dr. V. Suciu prof.

vol. I. *Apologetica creștină* fco. 5•3•00
vol. II. *Tradițiunea și Bis.* fco. 5•30

2. Teologia dogmatică Specială.

vol. I. *Dumnezeu Unul, sf. Treime, Dumnezeu Creatorul, Intruparea Domnului și Grația.* fco. 7•30 cor.
vol. II. *Sacramentele și Eshatologia.* fco. 7•30 cor.

3. Hipnotism și Spiritism 1•50

Preaveneratul Conzistor Arhiepiscopesc e permis să se poată procura aceste cărți din caselle bisericesti pentru biblioteci. — Să află de vânzare la Librăria sem. teol. Blaj—Balázsfalva.

Ministerul r. Ung. de culte și instrucțiune publică prin ordinul său din 15 Ianuarie 1910 Nr. 144113—1909 a aprobat:

1. *Orarul general și particular pentru școlile primare cu 1, 2 și 3 învățători.*

2. *Planul de învățământ și îndreptarul metodic.* pentru școlile primare din Provincia Metropolitană gr.-cat. de Gyulafehérvár-Fogarás—Alba-Iulia și Făgăraș. Aprobata din Conferința Episcopescă, ținută în 7 Septembrie st. n. 1909 Nr. 6693.

Balázsfalva 1909. Tipografia Seminarului teologic gr.-cat. — Opul întreg 4 cor.

Orarul se vinde:

Pentru școlile cu un învățător — 80
" " " doi " 1•20
" " " trei " 1•60
plus 20 fl. porto pentru fiecare.

La comandă să se spună apriat, că se dorește un orar pentru școala cu un învățător, ori cu mai mulți învățători — Altcum se trimite întreagă colecția, ce costă 2-30 cor. franco.

Atragem atențiunea oficiilor protopopești și parohiale, precum și a învățătorilor noștri din Arhidieceza de Gyulafehérvár-Fogaras—Alba-Iulia și Făgăraș, dieceza Szamosújvár Gherlei, Nagyvárad—Orășii mari și din dieceza Lugos—Lugoșului asupra hotărârii conferenței Episcopicești din 7 Septembrie 1909. Nr. 6693; prin care atât *Orarul*, cât și *Planul de învățământ* și *Indreptarul metodic* sunt obligatoare pentru toți.

Comande se pot face la **Tipografia Seminarială**.

Principii morale sau etice ale religiei creștine, pentru școlile medii și institutele pedagogice de *Dr. Vasile Suciu*, prof. de sf. teologie și de religie la gimn. sup. Cu aprobarea Superiorității bisericești. Balázsfalva—Blaj 1909 Tipografia și Librăria Seminarului teologic gr.-cat. Prețul: 1-60+10 fill. porto. Se află de vânzare la Librăria Sem. teol. gr.-cat. din Blaj.

„**Apărarea viilor de peronosporă**“ de *Niculae Pop*, o broșurică, ce descrie amănunțit cum și când trebuie să ne apărăm cu mai mult efect viile de peronosporă și înfăimare. Broșura se dă gratuit acelor cari procură cartea „Sădirea și cultivarea viei“ de acelaș autor. Separat costă franco 25 fil. Se poate procura dela Librăria Seminarului teol. gr.-cat. precum și dela autor, în Blaj.

Principiile fundamentale sau **generale ale religiei creștine**, pentru școalele medii și institutele pedagogice de *Dr. Vasile Suciu*, profesor de sf. teologie și de religie. Prețul: 1 cor. 20 fil. Se află de vânzare la Librăria Seminarului Teologic gr.-cat. din Balázsfalva—Flaj.

A apărut: **Elemi Népiskola [Értesítő] könyvecske** — **Indice pentru școlile populare primare**. Costă leg. 30 fil. + 10 fil. porto. Se află de vânzare la Librăria seminarului teologic greco-catolic din Blaj—Balázsfalva.

Proprietar-editor: **Aurel C. Domșa**.
Redactor rezponz.: **Augustin Gruția**.

(57) 2 2

Concurs.

Intreprinzătorii doritori de a executa lucrările necesare la edificarea bisericii gr.-cat. din Glogovețiu (posta Hosszuaszó) prin aceasta se recercă să-și înainteze ofertele în scris însoțite de cauțiunea de 800 cor. adecă optsute coroane, la oficiul parohial gr.-cat. din Glogovețiu cel mult până în 18 August 1910.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Operatele despre acestea lucrări și anume: formulariul de contract, condițiunile de edificare, preliminarul de spese și planul, aprobate de Preaveneratul Consistor Metro-

politian sub Nrul 773—1908 se pot studia zilnic în Cancelaria parohială din Glogovețiu.

Licitatiua publică minuendă se va ținea în 19 August 1910 la oarele 10 a. m. în Glogovețiu.

Glogovețiu 22 Iulie 1910.

Ioan Aaron,
adm. paroh.

Niculae Budiu,
curator.

(60) 1-1

Concurs.

Senatul școlastic confesional gr.-cat. din Rebrisoara (Kisrebra u. p. Naszod) publică licitarea minuendă pentru darea în întreprindere a școlii confes. gr.-cat. din loc carea se va ținea în 19 August a. c. la 2 oare p. m. în localul școlii vechi din Rebrisoara.

Prețul de strigare 38.632 cor. 99 fileri.

Orice informațiuni sunt a se cere dela oficiul parohial gr.-cat. local.

Din ședința senatului școlastic confes. gr.-cat. ținută în Rebrisoara la 23 Iulie n. 1910.

Antoniu Precup,
v.-prot. on. prezident.

Macedon Ciuta,
învățător notar.

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 5.

Strada Cisnădiei 5.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termin fix; asig. de zestre și asig. peorale pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apeducte,

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1909	K.	4.831,168-13
Capitale asigurate pe viață achitate	„	4,571,035-51
Starca asigurarilor cu sfârșitul anului 1909	foc	112,045-412
Fonduri de intemeiere și de rezervă	„	10,847,132-
	„	2,309,387-

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(2) 28-52

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnători: de clopote și fabrica de scanne de fer pentru clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

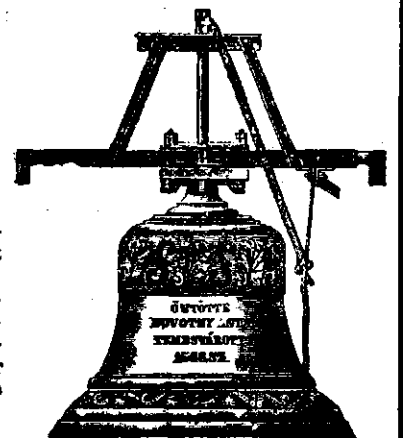
în Timișoara-Fabric

31 28 -52

clopotele gaurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scannelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ea și spre tuzarea de tenace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.